



ГРАД ШУМЕН И НЕГОВИЯ АРЕАЛ

Националният статистически институт участва в проект Urban Audit на Европейската комисия със съфинансиране от държавите-участници. Целта на проекта е осигуряване на надеждна и сравнима в географски и времеви аспект информация за градовете и функционалните им урбанизирани зони по показатели за демографското, социално-икономическото и екологичното им състояние. Проектът е един от малкото източници на официална статистика на ниво град. При реализацията на проекта са събрани данни от 323 града от ЕС и 47 от 4 страни извън ЕС.

Население

Ареалът на гр. Шумен функционира в границите на община Шумен и община Хитрино. Територията на ареала е 942 кв. км. и съставлява 0.85% от територията на страната. Средногодишното население на ареала през трите наблюдавани години (2010-2012) е 103 хил. души (97 055 за 2015 г.), от които 48% са мъже, а 52% – жени. За 2015 г. съотношението мъже-жени е аналогично. През наблюдавания период и през 2015 г., в границите на ареала живее 1.4% от населението на страната.

Равнищата на раждаемост и смъртност в ареала, средно за наблюдаваните години, са по-ниски от тези за страната. Коефициентът на раждаемост е 9.34‰ (8.97‰ за 2015 г.), а коефициентът на обща смъртност – 13.71‰ (14.70‰ за 2015 г.).

Влияние върху броя на населението оказват и миграционните процеси. Средногодишно в ареала се заселват 1 460 души (1 716 за 2015 г.), а се изселват 1 670 души (2 319 за 2015 г.).

В резултат на естествените и миграционните процеси към 31.12. населението в ареала е намаляло от 107 091 през 2010 г. на 98 927 през 2012 г. и 96 475 през 2015 година. За същия период населението в гр. Шумен намалява от 86 290 през 2010 г. на 80 143 през 2012 г. и 77 709 през 2015 година. Основната причина за намаление на населението е неговият отрицателен естествен прираст.

В ареала броят на младото население на възраст до 14 години средно за наблюдавания период е близо 13 600 (12 826 към 31.12.2015 г.), преобладаващата част от които живеят в гр. Шумен.

Домакинства

В рамките на ареала живеят над 37 000 домакинства – 1.3% от общия брой на домакинствата в страната. Относителният дял на домакинствата с деца под 18 години е 29.5%, на едночленните домакинства – 26.1%, на самотните пенсионери – 16.0%, на самотните родители с деца под 18 години – 2.6%. В гр. Шумен живеят 80.2% от домакинствата в агломерацията.

Пазар на труда

Заетите лица на възраст от 20 до 64 години (над 40 хил.), съставляват 1.4% от общия брой на заетите в страната. В ареала, над 86% от заетите лица са съсредоточени в центъра на ареала – гр. Шумен.

За наблюдавания период коефициентите на заетост (62.7%) и безработица (12.1%) в ареала не се различават съществено от средните стойности за страната.

По данни на структурната бизнес статистика, към края на 2014 г. наетите лица в рамките на ареала (общините Шумен и Хитрино) са около 30 300 души.

Методологични бележки

Стопанското развитие на страната и протичащите демографски процеси в регионален план оказват силно влияние върху териториалното и поселищното разпределение на населението. Изграждането на производствената и социалната инфраструктура, териториалното разместване и концентрацията на населението доведоха до формирането на нови образувания от типа Функционален урбанистичен ареал – ФУА (Functional Urban AREA – FUA), или територии на влияние на големите градове.

В тези образувания функционират взаимовръзки между ядрото и периферията от демографски, икономически, социален, транспортен, екологичен и битов характер. Търсят се различни методологични подходи (от преки наблюдения и оценяване) и анализиране на информация в такъв териториален аспект. У нас такава информация се осигурява за първи път с проекта Urban Audit.

Изборът на градовете и териториалните образувания в Р България е съобразен с новата пространствена концепция за град, развита съвместно с ОИСР и ЕК. Тя е базирана на обединяването на гريد-клетки с голяма гъстота на населението. Целта е възприемането на единен подход към всички пространствени единици, включени в Urban Audit.

В Р България, към проекта Urban Audit бяха включени градовете София, Пловдив, Варна, Бургас, Плевен, Русе, Видин, Стара Загора, Сливен, Добрич, Шумен, Перник, Ямбол, Хасково, Пазарджик, Благоевград, Велико Търново и Враца.

За допълнителна информация: публикацията на НСИ, с финансовата подкрепа на ЕК/Евростат „Градове и техните функционални урбанизирани ареали в Република България“.